

dyngja er den mere regelmæssige og tykkfaldede, der har været udsat for en langsommere Afkjøling og har derved antaget Formen af store og dybtspaltede Vobler. Hele denne Graun-
strefning har inde ved Dyngjussjældene en Hvide af 3100 Fod med jævnt Fald mod Nord, saa at den op mod Myvatnsfveiten kun er 1500 Fod over Havet*). Jeg tror at kunne paa-
vise, at nogle af Udbruddene ved Dyngjussjældene rimeligvis ere foregaaede i den historiske
Tid, og at der maa være Feil i Annalerne i Angivelserne af Udbruddene i Odadahraun; men
det vilde føre mig for vidt her nærmere at gaa ind derpaa.

Efterat have omtalt disse ældre Lavastrømmes almindelige Bestaaffenhed skal jeg der-
næst gaa over til Beskrivelsen af de nyere vulkanske Udbrud fra 1875 inde i Askia**).
Sete fra vor Løiplads paa Nordfiden omtrent i en Mils Afstand var der Intet i Ler-
rainforholdene, der tydede Vulkanernes Sted, men man kunde ikke være uvis om,
hvor man skulde søge dem; thi der opsteg fra den sydøstlige Del af Askia uafbrudt mægtige,
tætte Dampspiler, og selv i den Afstand, hvori vi befandt os, kunde man i stille Veir tydelig
høre Dampens Brusen ud af Kraterne. Den medfølgende Tav. I. forestiller de nye Kratere
og de dem omgivende Fjelde, sete fra Nordfiden af Askia.

Naar man havde passeret de før omtalte Lavastrømme og nærmede sig de nye Kratere
paa 1/4 Mils Afstand, fandtes Overfladen belagt med lysgul Pimpsten, udkastet ved det
store Udbrud den 29de Marts tidlig om Morgenen. Først var det kun enkelte, mest større
Stykker, der vare slængte ud paa Lavaen i Askia, men efterhaanden skuldes denne aldeles, og
man vadede saa at sige i unaabelige Masser af Pimpsten, der bleve mægtigere, alt eftersom
man nærmede sig det første og nordligste Krater, hvorfra Pimpstenen var udkastet. Mange
Stykker vare 2—3 Kubikfod store, men de fleste havde en Diameter af 6—8 Tommer, og
hvor Pimpstensdækket var 2—3 Fod tykt, dækkede det et 25 Fod mægtigt Snelag, der
stammede fra Vinteren 1874—75, idet Pimpstenen, der er en slet Barmeleder, havde forhindret
Sommervarmien fra at smelte Sneen under den.

At man først traf Pimpstenen og fortrinsvis større Stykker af samme i saa ringe en
Afstand fra Krateret, og at der paa hele den øvrige Del af Askia ikke saas det ringeste Spor
deraf, havde sin Grund i, at Vinden paa den nævnte Dag her maa have været VSB., hvorved alle
de mindre Stykker Pimpsten vare drevene med Vinden i østnordøstlig Retning. Det er velbe-
kjendt, at en stor Del af det østlige Island den 29de Marts dækkedes af et Par Tommer
mægtigt Lag Pimpstensgrus, og paa det større Kort er antydet Grændserne for Pimp-
stensfaldet. Det var en stor Lykke for Landet, at de af Vulkanerne udkastede Masser be-
stode af Pimpsten og ikke, som saa ofte har været Tilfældet ved mange islandiske Vulkaner, af den
tunge sorte Afke og Lapilli; thi paa Grund af Pimpstensens skumlignende Bestaaffenhed er den
saa let, at den kan flyde paa Vand, og den største Del af de pimpstensdækkede Strøg rensedes
ogsaa i Løbet af forrige Sommer, ved at den førtes med Overfladevandet igjennem Aaløbene
ud i Havet. Endnu i denne Sommer saae jeg mange Strider af svømmende Pimpstensstykker
i Havet i flere Mils Afstand fra Nordtysten af Island. Den Skade, som dette Pimpstens-
dække voldte, var derfor langt fra saa stor, som man i Begyndelsen troede at have Grund til at
befrygte. Det fineste Pimpstensstøv holdt sig i længere Tid svævende i Luften, før det faldt
ned, og førtes med Vinden over til den midterste Del af Norge, hvor man iagttog Afkastet
Natten mellem den 29de og 30te Marts, ja naaede endog til Dalerne, Upland og Omegnen
af Stockholm. Paa de sidste Steder fandt Aferegnet Sted den 30te Marts om Formid-
dagen, og Pimpstensstøvet havde saaledes tilbagelagt en Strækning af 250 Mil i Løbet
af 24 Timer.

I den umiddelbare Nærhed af det nordligste Krater var hele Overfladen dækket af
blødt Pimpstensslam, udkastet af Vulkanen efter det store Udbrud den 29de Marts, og
ved fortrinsvis at ophobe sig nærved Vulkanens Nabning, havde det dannet en jævnt sraanende
meget flad Regle, der kun havde en Hvide af 40 Fod over Askias Lavaflade, der paa
dette Sted havde en Hvide af 3620 Fod over Havet. Det fugtige Pimpstensslam skred af
og til ned i Kraterfælget, hvorfra det atter af Vanddampene sprøitedes opover Randen af

*) Alle de heri angivne Hvidere ere beregnede efter en Mængde Observationer med et til dette
Diemed i London anskaffet Aneroidbarometer. Tidligere manglede man aldeles Hvidebestemmelser
for denne Del af Island undtagen for de saa trigonometrisk bestemte Punkter, der have tjent
som Grundlag for Gunnarsons Kort.

**) Angaaende de enkelte Punktets Beliggenhed henvises til medfølgende fotolitograferede Kort i
formindsket Maalestok efter Lieutenant Caroc's Originalkort.